

Jakich ludzi chcemy wybrać do władz naszych miast i gmin?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

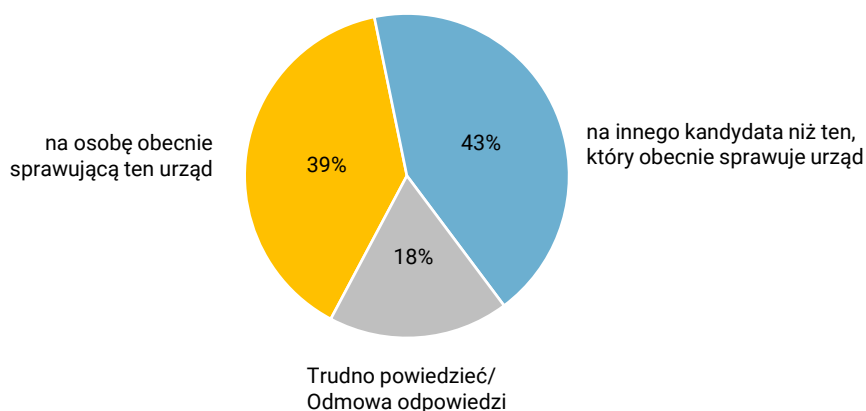
Jakimi kryteriami będą kierowali się Polacy, głosując w wyborach samorządowych 7 kwietnia 2024 roku? Kogo, jakich ludzi chcieliby widzieć we władzach swoich miast i gmin? Sprawdziliśmy to w naszym marcowym sondażu¹.

KONTYNUACJA CZY ZMIANA?

Zarówno w odniesieniu do urzędu wójta, burmistrza czy prezydenta miasta, jak i w odniesieniu do rady miasta lub gminy preferencje są podzielone – podobnie liczne grupy respondentów chciałyby, aby dotychczasowe władze kontynuowały swoją misję oraz aby we władzach pojawili się nowi ludzie.

CBOS

RYS. 1. Czy ogólnie rzecz biorąc, w wyborach wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, wolał(a)by Pan(i) głosować:

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (407) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

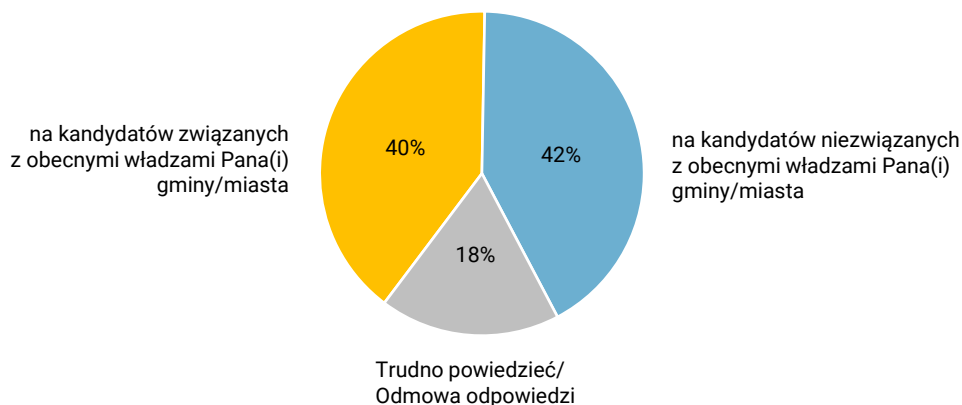
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 7 do 17 marca 2024 roku na próbie liczącej 1089 osób (w tym: 60,8% metodą CAPI, 24,3% – CATI i 14,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 2. A w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta, czy wolał(a)by Pan(i) głosować:

Przed wyborami samorządowymi w roku 2018 (pierwszymi, w których wybieraliśmy lokalne władze na dłuższą, docelowo – pięcioletnią kadencję) dość wyraźnie dominowali zwolennicy kontynuowania misji przez dotychczasowe władze gmin. Wcześniej, przed wyborami w roku 2014, oczekiwania dotyczące kontynuacji i zmiany – tak jak obecnie – dzieliły respondentów na dwie grupy o podobnej liczebności.

TABELA 1

Czy ogólnie rzecz biorąc, w wyborach wójta (burmistrza/prezydenta) gminy/miasta, wolał(a)by Pan(i) głosować:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	X 2014	IX 2018	III 2024
	procentowanie w kolumnach		
– na osobę obecnie sprawującą ten urząd	40	45	39
– na innego kandydata niż ten, który obecnie sprawuje ten urząd	45	36	43
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	15	20	18

TABELA 2

A w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta, czy wolał(a)by Pan(i) głosować:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	X 2014	IX 2018	III 2024
	procentowanie w kolumnach		
– na kandydatów związanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	35	40	40
– na kandydatów niezwiązanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	46	35	42
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	19	24	18

Przed wyborami w roku 2014 odnotowaliśmy dużą przewagę respondentów popierających zmiany nad zwolennikami kontynuacji w radach gminnych i miejskich. Różnica między obiema grupami wynosiła wówczas 11 punktów procentowych. Obecnie możemy mówić o równowadze zwolenników obu opcji.

Zwróćmy uwagę na stosunkowo duży odsetek odpowiedzi „Trudno powiedzieć” na pytanie, czy gminą powinni rządzić nowi ludzie czy też ci sami, którzy rządili dotychczas. Duża grupa wyborców nie ma więc wyrobionego zdania w tej kwestii, być może nawet nie orientuje się, kto rządzi w ich miejscu zamieszkania. Ten brak opinii z pewnością możemy interpretować jako wynik niewiedzy, a także jako przejaw stosunkowo niewielkiego zainteresowania wyborami oraz, być może, również tym, kto je wygra.

Sprawdźmy zatem, czy i jak opinia w kwestii kontynuacji lub zmiany we władzach miast i gmin różni się w poszczególnych grupach respondentów.

Za opcją kontynuacji rządów obecnego burmistrza, wójta lub prezydenta miasta chętniej od innych opowiadają się osoby w wieku 45–64 lat, o relatywnie niskim poziomie wykształcenia, a także mieszkańcy wsi (gdzie polityka często ma wymiar proksemiczny – tu ludzie osobiście znają swoich kandydatów), rolnicy, robotnicy i pracownicy usług. Im niższy poziom dochodów na osobę w gospodarstwie domowym, tym większa skłonność do opowiedzenia się za opcją kontynuacji.

Natomiast im wyższy poziom wykształcenia badanych, tym częściej uważają oni, że władza w gminie powinna przejść w inne ręce.

W kwestii wyborów do rady gminy lub miasta zróżnicowania są mniej wyraźne, choć powtarzają się tendencje zaobserwowane w przypadku wyborów wójta, burmistrza lub prezydenta – zwłaszcza ta związana z wykształceniem.

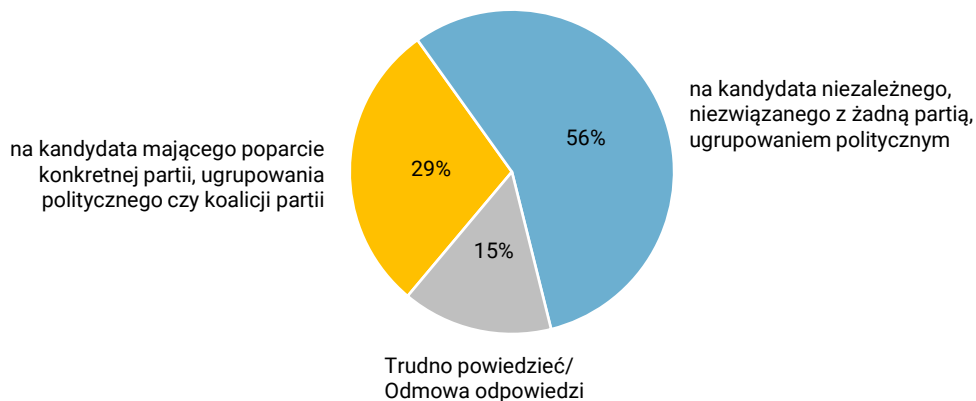
W przypadku wyborów do ciał kolegialnych warto dodatkowo prześledzić zróżnicowanie odpowiedzi „Trudno powiedzieć”, zwykle interpretowanej jako przyznanie się do braku wiedzy lub braku zainteresowania tematyką, której dotyczy pytanie. Pod tym względem wyróżniają się w zasadzie tylko osoby w wieku 18–24 lata, a także uczniowie i studenci (czyli grupy w znacznym stopniu pokrywające się). Nie jest zaskoczeniem fakt, że właśnie najmniej doświadczeni wyborcy mają stosunkowo największy kłopot z decyzją, jak głosować.

KANDYDACI POPIERANI PRZEZ PARTIE CZY NIEZWIĄZANI Z NIMI?

Zarówno w odniesieniu do wyborów wójta, burmistrza czy prezydenta, jak i w odniesieniu do wyborów do rady gminy lub miasta wśród respondentów wyraźnie dominuje przekonanie, że lepszymi kandydatami do tych funkcji są osoby niezależne, czyli niezwiązane z żadną partią lub ugrupowaniem politycznym.

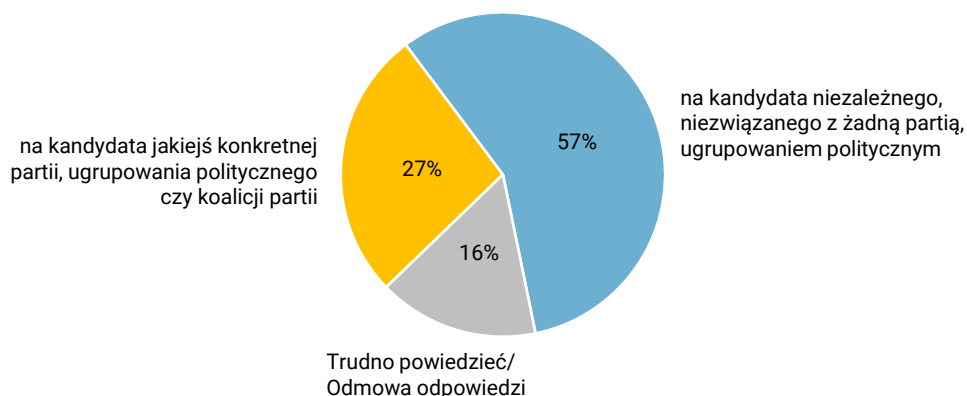
CBOS

RYS. 3. Czy, ogólnie rzecz biorąc, w wyborach wójta (burmistrza/prezydenta) swojej gminy/miasta wolał(a)by Pana(i) głosować na:

CBOS

RYS. 4. A w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta, czy wolał(a)by Pan(i) głosować:

Przewaga zwolenników opcji „niezależnej” jest podobna w przypadku wyborów wójta, burmistrza czy prezydenta oraz wyborów do ciał kolegialnych – respondenci nie pozostawiają wątpliwości, że chcieliby wybrać raczej osoby bezpartyjne niż związane z konkretnymi ugrupowaniami politycznymi. Z pewnością jest to jeden z rezultatów konfliktu politycznego, który dzieli społeczeństwo na dwa wrogie sobie „plemiona”. Z tego punktu widzenia możemy zinterpretować wynik badania w ten sposób, że większość Polaków opowiada się za takim rozwiązaniem, które uwolniłoby lokalne samorządy od takiego konfliktu i jego skutków.

W przypadku tego pytania warto dokładniej przyjrzeć się różnicowaniom socjodemograficznym, które rzucają pewne światło na możliwe motywy warunkujące decyzje respondentów.

Wiek. Wśród 25–34-latków opcja „niezależnego” wójta, burmistrza lub prezydenta ma najwięcej zwolenników (66%). Z kolei osobę popieraną przez konkretne ugrupowanie polityczne najczęściej akceptują respondenci w wieku od 45 do 54 lat (35%).

Ponadto im większa **miejsowość zamieszkania**, a także im wyższe **wykształcenie**, tym większe przyzwolenie dla kandydata „partyjnego”. Gotowością do akceptacji takiego kandydata wyróżniają się także renciści oraz badani o najwyższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym.

Interesujące jest zróżnicowanie opinii w zależności od **poglądów politycznych** ankietowanych. Wyniki badania potwierdzają, że deklarowane zaangażowanie polityczne (po którejkolwiek ze stron) wyraźnie przekłada się na preferencje w tej kwestii. Osoby, które deklarują poglądy centrowe, zdecydowanie najrzadziej (24%) głosowałyby na kandydata popieranego przez (jakikolwiek) ugrupowanie polityczne. Wśród zwolenników lewicy odsetek zamierzających głosować na kandydata „partyjnego” wynosi 33%, a wśród zwolenników prawicy – 36%. Ta sama reguła, choć w mniejszym stopniu, dotyczy wyboru członków rady gminnej lub miejskiej.

W wyborach do gremiów decydujących o sprawach miasta lub gminy skłonność do głosowania na osoby wskazane przez ugrupowanie polityczne **rośnie wraz z wiekiem respondentów**, a także **z wielkością miasta**, w którym mieszkają.

Z kolei gotowością do poparcia niezależnych kandydatów do rad gminnych i miejskich wyraźnie wyróżniają się osoby młode (18–34 lata). Natomiast brak takiej gotowości (w postaci najwyższego w całej próbie wskaźnika poparcia dla kandydatów „partyjnych” i jednocześnie najniższego – dla kandydatów „niezależnych”) notujemy wśród mieszkańców wielkich miast (liczących ponad 500 tys. ludności). Być może wiąże się to z kwestią już wcześniej omawianą – nieznaności kandydatów, z ich anonimowością, brakiem wiedzy, jacy to ludzie, zapewne także brakiem zainteresowania poszukiwaniem tych informacji. W tej sytuacji głosowanie według „klucza partyjnego” ułatwia decyzję, porządkuje rzeczywistość, upraszczając ją.

Przed wyborami w roku 2014 więcej niż co trzeci respondent skłonny był oddać głos na „partyjnego” kandydata na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Później ta opcja nie była już tak popularna, ale obecnie popiera ją wyraźnie więcej osób niż w roku 2018. Jednak zarówno 10, jak i 6 lat temu, a także obecnie głosowanie na kandydata „niezależnego” było i jest opcją wybieraną najczęściej.

TABELA 3

Czy, ogólnie rzecz biorąc, w wyborach wójta (burmistrza/prezydenta miasta) wolał(a)by Pana(i) głosować na:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	VIII 2014*	IX 2018	III 2024
	procentowanie w kolumnach		
– kandydata mającego poparcie konkretnej partii, ugrupowania politycznego	17	21	29
– kandydata niezależnego, niezwiązanego z żadną partią, ugrupowaniem politycznym **	68	57	56
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	16	22	15

* W roku 2014 pytanie, które prezentujemy w tabeli, zostało zadane respondentom w sierpniu, a więc ok. 3 miesiące przed wyborami samorządowymi (odbyły się one 16 listopada)

** W roku 2014 druga opcja w pytaniu brzmiała: „na kandydata niezwiązanego z żadną partią, ugrupowaniem politycznym”

W przypadku wyboru członków rad gminy lub miasta we wszystkich analizowanych przypadkach wyraźna większość respondentów zdecydowałaby się oddać głos na kandydatów niezwiązanych z ugrupowaniami politycznymi.

TABELA 4

A w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta, czy wolał(a)by Pan(i) głosować:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	VIII 2014*	IX 2018	III 2024
	procentowanie w kolumnach		
– na kandydata jakiejś konkretnej partii, ugrupowania politycznego	17	20	27
– na kandydata niezależnego, niezwiązanego z żadną partią, ugrupowaniem politycznym**	65	60	57
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	18	20	15

* W roku 2014 pytanie, które prezentujemy w tabeli, zostało zadane respondentom w sierpniu, a więc ok. 3 miesiące przed wyborami samorządowymi (odbyły się one 16 listopada)

** W roku 2014 druga opcja w pytaniu brzmiała: „na kandydata niezwiązanego z żadną partią, ugrupowaniem politycznym”

Widać pewną różnicę między postrzeganiem wyborów na wójta, burmistrza czy prezydenta a wyborami do ciał kolegialnych. W przypadku tych pierwszych przyzwolenie na poparcie kandydatury „partyjnej” było w roku 2014 wyraźnie większe niż w przypadku tych drugich. W kolejnych latach ta różnica zniknęła.

Dynamika badanych opinii jest stosunkowo niewielka. Przewaga opcji „niezależnej” nad „partyjną” w kolejnych analizowanych wyborach jest wyraźna i utrzymuje się na podobnym poziomie.

***

Przed kwietniowymi wyborami samorządowymi bardzo wyrównana jest proporcja osób, które chciałyby, aby w ich miejscowościach rządili nowi ludzie, oraz tych, którzy pragną kontynuowania misji przez dotychczasowe władze. Największą w ostatnich latach przewagę zwolenników zmiany nad zwolennikami kontynuacji w radach gminnych i wiejskich (11 punktów procentowych) odnotowaliśmy w roku 2014. Wyższy poziom wykształcenia sprzyja opinii, że do władz lokalnych powinni przyjść nowi ludzie. Z kolei osoby w wieku 45–64 lat chętniej opowiadają się za kontynuowaniem rządów przez dotychczasowego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Generalnie Polacy chętniej będą głosować (zarówno w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, jak i w wyborach do rad gminnych i miejskich) na kandydatów, którym można przypisać status „niezależnych”, czyli tych, którzy nie są popierani przez konkretne partie polityczne lub koalicje. Ta postawa jest szczególnie popularna wśród osób stosunkowo młodych (25–44 lata). Ponadto im wyższe wykształcenie mają badani, a także im większa miejscowość, w której mieszkają, tym większe

przyzwolenie na kandydata reprezentującego określoną partię polityczną. Za takim rozwiązaniem chętniej opowiadają się również osoby, które deklarują się jako zwolennicy konkretnego światopoglądu (lewicowego lub prawicowego), niż te, które swoje poglądy określają jako „centrowe”. Mieszkańcy wielkich miast stosunkowo najczęściej skłonni są korzystać z rekomendacji politycznej przy podejmowaniu decyzji, kogo wybrać do rady miasta.

Opracował

Marcin Głowacki

TABELA 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, w wyborach wójta/burmistrza lub prezydenta miasta, wolał(a)by Pan(i) głosować:			Liczba osób
		na osobę obecnie sprawującą ten urząd	na innego kandydata niż ten, który obecnie sprawuje urząd	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		39	43	18	1089
Płeć	Mężczyźni	40	44	16	513
	Kobiety	39	42	19	576
Wiek	18–24 lata	37	42	21	103
	25–34	34	48	18	167
	35–44	33	49	18	212
	45–54	47	38	15	179
	55–64	46	37	17	166
	65 lat i więcej	40	43	17	261
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	37	17	448
	Miasto do 19 999	40	49	11	156
	20 000 – 99 999	39	43	18	212
	100 000 – 499 999	24	51	25	154
	500 000 i więcej mieszk.	34	49	17	120
Wysztalcenie	Podstawowe / gimnazjalne	55	25	20	152
	Zasadnicze zawodowe	45	39	16	230
	Średnie	34	49	17	385
	Wyższe	34	48	18	322
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	33	49	17	129
	Średni personel, technicy	23	62	16	50
	Pracownicy adm.-biurowi	39	41	19	90
	Pracownicy usług	46	36	18	85
	Robotnicy wykwalifikowani	44	43	14	129
	Robotnicy niewykwalifik.	53	32	15	29
	Rolnicy	51	36	12	46
	Pracujący na własny rach.	36	45	19	60
	Bezrobotni	31	50	19	17
	Emeryci	42	41	17	295
	Renciści	41	40	20	44
	Uczniowie i studenci	34	42	24	59
	Zajmujący się domem i inni	30	51	19	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	48	16	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	40	15	125
	sekt. prywat. poza rolnict.	37	44	19	302
	prywatnym gosp. rolnym	52	38	10	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	45	43	12	96
	Od 1500 zł do 1999 zł	45	39	16	115
	Od 2000 zł do 2999 zł	40	44	16	193
	Od 3000 zł do 3999 zł	35	53	12	152
	4000 zł i więcej	41	45	14	188
	Trudno powiedzieć	39	39	22	132
	Odmowa odpowiedzi	36	39	26	214
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	43	22	53
	Średnie	45	33	22	416
	Dobre	36	49	14	621
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	43	44	13	50
	Raz w tygodniu	42	43	15	338
	1–2 razy w miesiącu	42	38	19	182
	Kilka razy w roku	39	40	21	260
	W ogóle nie uczestniczy	35	49	16	240
Poglądy polityczne	Lewica	39	44	17	233
	Centrum	40	44	16	279
	Prawica	40	46	14	408
	Trudno powiedzieć	39	33	28	140

TABELA 2

		A w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta, czy wol(a)by Pan(i) głosować:			Liczba osób
		na kandydatów związanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	na kandydatów niezwiązanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		40	42	18	1089
Płeć	Mężczyźni	40	45	15	513
	Kobiety	40	39	21	576
Wiek	18–24 lata	41	32	27	103
	25–34	36	45	19	167
	35–44	34	46	20	212
	45–54	44	40	16	179
	55–64	41	41	18	166
	65 lat i więcej	43	42	15	261
Miejsce zamieszkania	Wieś	40	40	20	448
	Miasto do 19 999	42	44	14	156
	20 000 – 99 999	40	43	17	212
	100 000 – 499 999	37	41	22	154
	500 000 i więcej mieszk.	39	44	17	120
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	52	25	23	152
	Zasadnicze zawodowe	44	41	15	230
	Średnie	35	49	16	385
	Wyższe	38	41	21	322
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	46	15	129
	Średni personel, technicy	30	54	16	50
	Pracownicy adm.-biurowi	45	34	21	90
	Pracownicy usług	38	43	19	85
	Robotnicy wykwalifikowani	39	45	16	129
	Robotnicy niewykwalifik.	51	35	14	29
	Rolnicy	43	42	15	46
	Pracujący na własny rach.	37	47	15	60
	Bezrobotni	31	42	27	17
	Emeryci	43	43	15	295
	Renciści	47	38	16	44
	Uczniowie i studenci	34	26	40	59
	Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	30	38	32
inst. państw., publicznej		39	40	20	140
spółce właścicieli prywatnych i państwa		49	34	17	125
sekt. pryw. poza rolnict.		34	50	17	302
prywatnym gosp. rolnym		43	43	14	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	46	40	14	96
	Od 1500 zł do 1999 zł	39	42	18	115
	Od 2000 zł do 2999 zł	37	46	17	193
	Od 3000 zł do 3999 zł	39	49	13	152
	4000 zł i więcej	41	41	18	188
	Trudno powiedzieć	43	33	24	132
	Odmowa odpowiedzi	38	40	23	214
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	44	26	53
	Średnie	44	35	21	416
	Dobre	38	46	16	621
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	41	16	50
	Raz w tygodniu	35	49	16	338
	1–2 razy w miesiącu	47	36	17	182
	Kilka razy w roku	41	38	20	260
	W ogóle nie uczestniczy	40	40	20	240
Poglądy polityczne	Lewica	44	36	21	233
	Centrum	42	43	15	279
	Prawica	38	48	14	408
	Trudno powiedzieć	36	32	32	140

TABELA 3

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, w wyborach wójta (burmistrza/prezydenta) swojej gminy/miasta wolał(a)by Pana(i) głosować na:			Liczba osób
		kandydata mającego poparcie konkretnej partii, ugrupowania politycznego	kandydata niezależnego, niezwiązanego z żadną partią, ugrupowaniem politycznym	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		29	56	15	1089
Płeć	Mężczyźni	30	58	12	513
	Kobiety	27	54	18	576
Wiek	18–24 lata	24	61	16	103
	25–34	24	66	11	167
	35–44	27	57	16	212
	45–54	35	46	19	179
	55–64	30	56	14	166
	65 lat i więcej	30	54	16	261
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	61	14	448
	Miasto do 19 999	23	63	14	156
	20 000 – 99 999	29	55	15	212
	100 000 – 499 999	35	44	21	154
	500 000 i więcej mieszk.	42	45	13	120
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	56	20	152
	Zasadnicze zawodowe	27	58	16	230
	Średnie	29	59	12	385
	Wyższe	31	51	17	322
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	51	17	129
	Średni personel, technicy	26	61	13	50
	Pracownicy adm.-biurowi	31	50	19	90
	Pracownicy usług	33	59	8	85
	Robotnicy wykwalifikowani	28	56	16	129
	Robotnicy niewykwalifik.	20	72	8	29
	Rolnicy	27	59	14	46
	Pracujący na własny rach.	28	57	15	60
	Bezrobotni	24	49	27	17
	Emeryci	30	54	16	295
	Renciści	43	45	12	44
	Uczniowie i studenci	19	66	15	59
	Zajmujący się domem i inni	13	66	21	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	50	18	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	55	12	125
	sekt. pryw. poza rolnict.	27	57	15	302
	prywatnym gosp. rolnym	26	60	14	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	26	63	11	96
	Od 1500 zł do 1999 zł	25	65	10	115
	Od 2000 zł do 2999 zł	31	55	14	193
	Od 3000 zł do 3999 zł	30	60	10	152
	4000 zł i więcej	35	52	13	188
	Trudno powiedzieć	28	52	20	132
	Odmowa odpowiedzi	23	53	24	214
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	47	24	53
	Średnie	28	52	20	416
	Dobre	29	60	12	621
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	53	17	50
	Raz w tygodniu	28	59	13	338
	1–2 razy w miesiącu	31	54	16	182
	Kilka razy w roku	27	57	16	260
	W ogóle nie uczestniczy	29	56	15	240
Poglądy polityczne	Lewica	33	56	11	233
	Centrum	24	60	16	279
	Prawica	36	53	11	408
	Trudno powiedzieć	12	62	26	140

TABELA 4

		A w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta, czy wol(a)by Pan(i) głosować:			Liczba osób
		na kandydata jakiejś konkretnej partii, ugrupowania politycznego czy koalicji partii	na kandydata niezależnego, niezwiązanego z żadną partią, ugrupowaniem politycznym	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		27	57	16	1089
Płeć	Mężczyźni	28	59	13	513
	Kobiety	27	56	17	576
Wiek	18–24 lata	18	66	16	103
	25–34	23	66	11	167
	35–44	25	59	16	212
	45–54	27	53	19	179
	55–64	32	55	12	166
	65 lat i więcej	32	51	17	261
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	62	15	448
	Miasto do 19 999	19	64	17	156
	20 000 – 99 999	28	58	14	212
	100 000 – 499 999	34	47	19	154
	500 000 i więcej mieszk.	43	41	16	120
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	55	22	152
	Zasadnicze zawodowe	27	58	15	230
	Średnie	27	60	13	385
	Wyższe	30	55	16	322
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	29	56	14	129
	Średni personel, technicy	19	65	16	50
	Pracownicy adm.-biurowi	29	54	18	90
	Pracownicy usług	33	53	14	85
	Robotnicy wykwalifikowani	28	59	14	129
	Robotnicy niewykwalifik.	17	74	8	29
	Rolnicy	26	55	19	46
	Pracujący na własny rach.	24	65	11	60
	Bezrobotni	22	53	25	17
	Emeryci	32	52	16	295
	Renciści	32	51	17	44
	Uczniowie i studenci	14	70	16	59
	Zajmujący się domem i inni	15	64	21	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	54	17	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	55	13	125
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	62	14	302
	prywatnym gosp. rolnym	27	52	20	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	25	59	16	96
	Od 1500 zł do 1999 zł	25	66	9	115
	Od 2000 zł do 2999 zł	29	56	15	193
	Od 3000 zł do 3999 zł	29	61	10	152
	4000 zł i więcej	33	54	12	188
	Trudno powiedzieć	26	52	22	132
	Odmowa odpowiedzi	22	56	21	214
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	49	32	53
	Średnie	29	52	19	416
	Dobre	27	62	12	621
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	40	24	50
	Raz w tygodniu	26	61	13	338
	1–2 razy w miesiącu	32	55	13	182
	Kilka razy w roku	25	59	16	260
	W ogóle nie uczestniczy	28	57	16	240
Poglądy polityczne	Lewica	31	57	12	233
	Centrum	25	61	14	279
	Prawica	33	56	11	408
	Trudno powiedzieć	12	58	29	140